

LIV I UNIVERSSET

FREDERIK ULDALL

BESØGER DET OS?

LIV I UNIVERSET – Besøger det os?

Copyright © 2012/13 Frederik Uldall

www.liviuniverset.dk

All rights reserved

Grafisk design: Morten Stern

www.mortenstern.dk

Udgivet 2012 (e-bog-versionen 2013) af Skriveforlaget, København

Bogen er sat med Cambria

1. e-bogs-udgave

ISBN 978-87-93068-27-8

Gengivelse af denne bog eller dele af den er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Dog er det tilladt at bringe korte uddrag i omtale eller anmeldelser.

Skriveforlaget og forfatteren har forsøgt at finde frem til alle rettighedshavere til billeder og illustrationer i denne bog. Skulle vi have forbigået nogen, vil de ved henvendelse til forlaget blive honoreret, som om aftale var indgået.

Forsidebillede:

Antiluftskyts under

"Slaget ved Los Angeles".

Bragt i Los Angeles Times

(1942).

LIV I UNIVERSSET

FREDERIK ULDALL

BESØGER DET OS?

SKRIVEforlaget

Indhold

Forord	5
Kapitel 1 – Om bogen – indledende overvejelser	10
1. Del – Perspektivet: Vi leder efter ikke-jordisk liv	
Kapitel 2 – Tidlige refleksioner og eksperimenter	20
Kapitel 3 – Refleksioner, projekter og opdagelser efter anden verdenskrig ..	28
2. Del – Perspektivet: Ikke-jordisk liv besøger os	
Kapitel 4 – Himmelfænomener: besøg fra universet	70
Kapitel 5 – Fremtrædende personer	119
Kapitel 6 – Påståede bortførelser	129
Kapitel 7 – Rygter og fænomener	156
Kapitel 8 – Spiritualitet, religion og kunst	188
3. Del – Underholdningsmedierne	
Kapitel 9 – Spillefilm, tv-serier og andre medier	206
4. Del – Sociale kampe og debat	
Kapitel 10 – Politisering: Exopolitik	229
Kapitel 11 – Skeptisk tilgang	257
Kapitel 12 – Debatoplæg	277
Kilder og forslag til opfølgende studier	308
Noter	358

Forord

Findes der andre intelligente væsner? Mennesket har faktisk siden tidernes morgen spekuleret over det. For mange hundrede år siden kredsede disse tanker mest om guder og andre overnaturlige væsner, men i kraft af naturvidenskabens landvindinger blev opmærksomheden efterhånden rettet mod universet. De fleste astronomer og andre i befolkningen¹ anser i dag liv i verdensrummet som en mulighed.

Men hvorfor er spørgsmålet om liv i universet interessant? Nogle mener, at det er et af de helt store spørgsmål. De vil måske argumentere for, at det dybest set ikke drejer sig om, hvem de fremmede måtte være, men i højere grad: hvem er vi? Man vil måske fremhæve menneskets kollektive identitetskrise, og at man ønsker sig fremmede tænkende væsner at spejle sig i.

Andre vil hævde, at vi i en vis forstand savner nogle "voksne", som kan "tage vare på os", og som vi kan lægge vores ansvar over på. Kosmiske "forældre" ville måske kunne fortælle os, hvordan deres civilisation overlevede og hjælpe med at løse menneskehedens presserende problemer.

Endvidere er det nærliggende, at spørgsmålet i høj grad stimulerer vores nysgerrighed og eventyrlyst. Temaet om liv i universet er knyttet tæt sammen med

en trang til at øge vores viden og udvide territorium: Jorden er relativt godt udforsket – nu vil vi gerne vide, hvad der ligger på den anden side af det “kosmiske ocean”.

Endelig kan nogen sige, at menneskeheden blot føler sig lille og alene i et ubegribeligt stort univers. Savner man nogen at dele tanker, følelser og oplevelser med?

Mange mennesker synes, at tanken om intelligent liv i universet er fascinerende. Alligevel bliver den tiest fortrængt, fordi forestillingen indgyder frygt. De fleste genkender angsten for det ukendte og tager afstand, fordi der rejses for mange indviklede spørgsmål: Hvad er de fremmede folks levevis, dagsorden og verdensanskuelse? Hvis de på en lang række områder er mere avancerede end os, betyder det så, at vi skal bruge kræfter på at lave os selv og vores liv om? Hvis de er fjendtlige eller manipulerende, betyder det så, at vi skal kæmpe for vores egne interesser og egen eksistens?

Temaets omfang understreges således af, at det potentielt kan berøre næsten alle områder i menneskelivet. Som illustration er det nærliggende at drage en parallel til de store udfordringer og muligheder, der kan opstå, når to vidt forskellige kulturer mødes. Der gives utallige eksempler fra verdenshistorien på alle de samfundsforhold, der påvirkes, når forskellige folkeslag interagerer.

Men har alle disse betragtninger nogen forbindelse til vores jordnære virkelighed? Er det ikke blot ammestuesnak?

Umiddelbart jo – men tanken om liv i universet er i stigende grad aktualiseret gennem det sidste årti. Nye landvindinger inden for videnskaben har medført, at forskere nu er meget mere optimistiske med hensyn til eksistensen af liv i rummet. Dette skyldes blandt andet, at astronomer siden midten af 1990'erne er begyndt at opdage planeter i kredsløb om andre stjerner end solen. Forskere fremhæver dog, at det ikke er sandsynligt, at indtil nu registrerede himmellegemer er beboede, men at opdagelserne er et skridt på vejen. De mener, at planetdannelse kan være et relativt sædvanligt fænomen, og at sandsynligheden for liv derfor er høj.

Emnet er heller ikke blevet mindre aktuelt af, at adgangen til internettet er vokset betydeligt. Verdens befolkning har fået nye muligheder for at debattere og udveksle informationer. Det er bemærkelsesværdigt, at der gennem de seneste år – nærmest eksplosivt – er opstået en modkultur² på nettet bestående af mennesker, som hævder, at Jorden allerede bliver besøgt af fremmede folk fra universet.³ Dette har afstedkommet kritik fra skeptisk anlagte folk, hvis ærinde er at tilbagevise disse påstande. Spørgsmålet om liv i universet er således ikke længere isoleret til den anerkendte forskningsverden. Alle med en mening om emnet kan let delagtiggøre resten af verden i deres overvejelser.

Denne uofficielle behandling af emnet er knyttet tæt til en tendens til at se mange samfundsbegivenheder i et konspirationsteoretisk lys.⁴ Blev Prinsesse Diana rent faktisk myrdet? Hvem skød John F. Kennedy? Har mennesket reelt gået på månen? Hvem stod i virkeligheden bag 9/11? – er blot nogle få spørgsmål, der er oppe i tiden. Mange mennesker er mistroiske over for eksperter og autoriteter og søger tit eksotiske forklaringer på fænomener i det affortryllede moderne samfund.⁵

En sådan antiautoritær tilbøjelighed ses også i forbindelse med denne bogs tema. Selvom der findes mange varianter og grader af konspirationsteorien om liv i universet, er den mest kendte nok, at grupper inden for især det amerikanske militærindustrielle kompleks gennem flere årtier i al hemmelighed har været i kontakt med fremmede civilisationer fra verdensrummet. Den måske mest udbredte opfattelse blandt tilhængerne af teorien er, at den påståede og efterhånden legendariske nedstyrtning af et ikke-jordisk fartøj nær Roswell i New Mexico i 1947 var reel, og at militære og kommercielle interesser har været travlt beskæftiget med at finde ud af, hvordan den fremmede teknologi fungerer.⁶

Det er også værd at bemærke, at temaet om liv i universet i stigende grad bliver behandlet af medierne. Ikke mindst underholdningsindustrien har gennem de senere årtier brugt det til at more, skræmme, røre og fascinere os. Film som

Stjernekrigen og *E.T.: The Extra-Terrestrial* er i dag kendt af de fleste, og forestillinger om ikke-jordiske folk er blevet en del af vores vestlige kultur.

Det faktum, at kommercielle interesser gennem så mange år har beskæftiget sig med idéen om ikke-jordiske folk så massivt, indikerer stor interesse, og at der er mange penge at tjene. Sammenholdt med videnskabens stadigt nye opdagelser og udviklingen af modkulturer anskueliggøres det, at emnet er aktuelt og centralt placeret i vores samtid. Der er således ikke kun tale om et filosofisk og videnskabeligt spørgsmål.

Kapitel 1 – Om bogen – indledende overvejelser

Hvis læseren ønsker at gå direkte til bogens substans, kan dette kapitel springes over. Nedenstående refleksioner er rettet mod den kritiske læser, som ønsker indblik i nogle af forfatterens overvejelser og beslutninger omkring bogen.

Bogens placering i forhold til anden dansksproget litteratur

Også andre har orienteret den danske befolkning om, hvad der sker på den internationale scene med hensyn til liv i universet. Forskere som for eksempel Anja Andersen, Nils Mustelin og Jens Martin Knudsen har holdt offentligheden opdateret med hensyn til naturvidenskabens eksperimenter og overvejelser.⁷ Religionsforskeren Mikael Rothstein har ligeledes bidraget. Han har ud fra en humanistisk vinkel givet et indblik i dele af den modkulturelle strømning i udlandet.⁸ Endvidere har forfatteren Lars Bugge udgivet populære skildringer af konspirationsteorier fra verdenssamfundet.⁹ Historikeren Dan Andersen har for sin part forholdt sig skeptisk til nogle af disse.¹⁰ Hverken Bugge eller Andersen har dog fokuseret på temaet om liv i rummet. Det har forfatteren Klaus Aarsleff derimod.¹¹ Han har beskrevet flere af de UFO-sager, rygter, fænomener og personer, som nævnes i denne bog.

Man kan argumentere for, at der mangler et samlet overblik over, hvordan "liv i universet" optræder på den globale arena. Anja Andersen har ikke givet et

indblik i modkulturelle tendenser, og Mikael Rothstein har ikke beskæftigt sig indgående med naturvidenskabens bestræbelser. Dertil kommer, at Rothstein har koncentreret sig specielt om religiøse aspekter, og at han derfor ikke har beskrevet mange dele af den alternative verden. Lars Bugge har berørt et par af disse. Men på grund af sit fokus er han gået uden om de dele af den modkulturelle strømning, som ikke er konspirationsteoretiske. Klaus Aarsleffs *Mysterier fra rummet* er formodentlig det værk, der ligger tættest på denne bogs indhold. Men Aarsleff har ikke berørt kunstneriske og spirituelle retninger, som ses i forbindelse med emnet. Ej heller har han i nævneværdig grad behandlet underholdningsindustriens håndtering af emnet.

Det er i det hele taget småt med beskrivelser af helt nye udviklinger inden for det modkulturelle. Hvis man ser bort fra internettet, er der stort set ingen, der efter årtusindskiftet til dato – med henblik på et dansk publikum – har formidlet den fremspirende politisering. Ydermere bliver der sjældent lagt op til en debat, når emnet behandles i Danmark. Temaet er stort set urørt af danske samfundsvidenskabelige forskere. "Liv i universet" betragtes normalt ikke som noget, der har og kan få konsekvenser for vores liv og velfærd.

Formål

Hensigten med mange bøger om liv i rummet er at overbevise læseren om, at vi bliver eller ikke bliver besøgt af fremmede civilisationer. Denne bog hører ikke

til kategorien. Formålet er i stedet at forsøge at skabe et dansksproget overblik over det forgrenede og ofte rygteprægede felt: "liv i universet". Hensigten er således at oplyse læseren om, hvad der rører sig i verdenssamfundet.¹² Bogen skal ses som en kulturbeskrivelse, en information som forhåbentlig kan være afsæt for videre informationssøgning og yderligere debat.

Bogen ønsker med andre ord at overbevise læseren om, at debat er nødvendig, set både med skeptiske og "overbeviste"¹³ briller. Der er nye temaer og perspektiver, som bør diskuteres i det offentlige rum – ikke kun på internettet. Endvidere argumenteres der for emnets lødighed for videnskab, medier og politikere, netop fordi det allerede har og yderligere kan få sociale, psykologiske og politiske konsekvenser, uanset om vi er alene i universet eller ej.

Hovedformålet er at skabe interesse for området og tilskynde til debat gennem et diskussionsoplæg. Dette vil forhåbentligt kunne inspirere og engagere den gruppe mennesker, der enten mener, at emnet er useriøst, uvigtigt, uoverskueligt, for følsomt eller ligefrem angstfremkaldende. Hensigten er også at provokere denne gruppe – ikke at lægge sig ud med inkarnerede skeptikere eller "overbeviste". De to lejre behøver som regel ingen motivation til debat; de er ofte mere end ivrige efter at diskutere.

Genre, subjektivitet og forbehold

Denne bog handler ikke så meget om gæster fra verdensrummet. Den drejer sig i højere grad om os mennesker. Der er tale om et populært værk, hvor personer uden kendskab til emnet forhåbentligt kan være med. Formen kan måske i nogen grad forekomme akademisk i kraft af de mange kildehenvisninger og en tilstræbt objektivitet i bogens første tre dele. Idéen er at forsøge at nå og inspirere især det samfundsvidenskabelige og humanistiske miljø. Det kan forhåbentligt vises, at det er muligt at håndtere emnet på en meningsfuld måde i en armlængde. Det skal understreges, at selvom bogen søger at være objektiv, er der *ikke* tale om et videnskabeligt arbejde.

Det kan indvendes, at der kan ligge en grad af subjektivitet i udvælgelsen af eksempler. Men det har været forsøgt at give en ukommenteret gennemgang af et meget bredt spektrum af temaer, som alle synes at have en vis vægt i det offentlige rum. Mange forskellige tilgange er således beskrevet, det være sig naturvidenskabelige, religiøse, historiske, politiske og kulturelle. Læseren præsenteres for både livsbekræftende og underholdende temaer og meget dystre og frygtindgydende aspekter.

Beskrivelsen af, hvad der rører sig i verdenssamfundet, giver kun et begrænset indblik i, hvad der foregår. Der kan ikke drages mange definitive konklusioner – specielt ikke hvad angår spørgsmålet, hvorvidt vi er alene i universet. Stoffets

præsentation kan imidlertid benyttes til at vise, at temaet er stort og aktuelt, og at meget kan diskuteres.

I gennemgangen forsøges ikke en vurdering af kvaliteten med hensyn til videnskabelige fremstillinger og forfatteres habilitet, ejheller spillefilms og dokumentarudsendelsers beskaffenhed. Der borges heller ikke for sandhedsværdien af eksotiske historier om besøgende fra verdensrummet. Læseren tilskyndes til *selv* at evaluere rigtigheden af de fremlagte oplysninger.

Forfatteren har valgt at gøre meget ud af kildehenvisningerne i håb om at gøre det lettere at søge yderligere informationer og drage egne konklusioner.¹⁴ Læseren bør være opmærksom på, at forfatteren ikke er astronom, astrobiolog, ufolog eller filmanmelder, og at det derfor vil være frugtbart at verificere og supplere nogle af oplysningerne i denne bog ved hjælp af værker nævnt i kilde-registeret.

Kilder

Internettet har været anvendt i forbindelse med udarbejdelsen af denne bog. Her må det understreges, at det almindeligvis kræver en høj grad af varsomhed at benytte nettet som kilde. Mange internetkilder må anses for uanvendelige;

navnligt i forbindelse med et videnskabeligt projekt. Men da denne bog ikke er et stykke videnskab, har det ikke været nødvendigt at levere lange og måske trættende overvejelser om kildernes lødighed.

Læseren tilskyndes til selv at være skeptisk over for informationer, der er hentet fra internettet. Endvidere opfordres der til en kritisk holdning hvad angår bøger, radioprogrammer og tv-dokumentarer, der har været anvendt.

Internettet har også været brugt til at lokalisere temaer. Inkluderingen af disse emner har været afhængig af, om der har været andre kildetyper inden for samme emne. Temaer, hvor det har været muligt at hente oplysninger fra bøger og tv- og radioudsendelser, har fået opmærksomhed. Undtagelser kan skyldes nødvendig hensyntagen til ønsket tematisk bredde. Endvidere har emner med en vis historisk ballast og temaer med nye problemkomplekser været prioriteret.

Bogens opbygning

I bogens tre første dele beskrives en række delemner inden for temaet om liv i universet. Første del er kendetegnet af perspektivet: "Vi leder efter ikke-jordisk liv" og kredser om videnskabens refleksioner og bestræbelser på at finde liv i verdensrummet.

Bogens anden del rummer det modkulturelle perspektiv: "Ikke-jordisk liv besøger os". Her behandles hypotesen, at uforklarlige himmelfænomener er et udtryk for besøg fra rummet. Endvidere fremlægges forskellige fremtrædende personers betragtninger, samt det såkaldte bortførelsesfænomen. Herefter gives eksempler på nyreligiøse retninger og kunstneriske udtryk. Rygter og fænomener, der i større eller mindre grad er relateret til emnet, nævnes også.

I bogens tredje del skildres, hvordan emnet behandles af underholdningsindustrien. Der identificeres nogle hovedtemaer i spillefilm og tv-serier. Ydermere illustreres det, hvordan "liv i universet" kan optræde i bøger, tegneserier, computerspil og lignende.

I fjerde del gives eksempler på de sociale kampe, der ofte finder sted i forbindelse med temaet. Der fremlægges "overbevistes" og skeptikers synspunkter og politisering. Dette fører til bogens debatoplæg, hvor der fremhæves en række aspekter og problemstillinger, som efter forfatterens mening bør diskuteres grundigere i det offentlige rum.